

Úvodní stránka>Obrátit se na soud>Právní pomoc

Právní pomoc

Portugalsko

1 Jaké náklady jsou spojeny se soudním řízením a kdo je obvykle nese?

Podle článku 529 portugalského občanského soudního řádu (*Código de Processo Civil*) náklady soudního řízení zahrnují:

- i. soudní poplatky (*taxa de justiça*);
- ii. náklady řízení (*encargos*);
- iii. náklady stran (*custas de parte*).

Platí následující:

- i. Soudní poplatky hradí každá ze stran, čímž je podmíněno zahájení příslušného soudního řízení. Soudní poplatky se vypočítají na základě hodnoty nebo složitosti nároku podle portugalského [nařízení o nákladech soudního řízení \(Regulamento das Custas Processuais\)](#) a k němu připojených tabulek. Soudní poplatky se vyjadřují ve „zúčtovacích jednotkách“ (*unidades de conta – UC*), jak stanovuje článek 5 nařízení o nákladech soudního řízení. V roce 2023 zůstane hodnota jedné zúčtovací jednotky beze změn, a sice 102,00 EUR. Tato částka se může postupem času měnit.
- ii. Náklady řízení jsou ty, které vzniknou v jeho průběhu (např. platby znalcům, tlumočnickům atd.), jejichž úhradu požadují strany, nebo o nichž rozhodl soud – viz článek 16 nařízení o nákladech soudního řízení.
- iii. Náklady stran jsou částky vynaložené každou ze stran v souvislosti se soudním řízením. Tato částka bude proplacena, pokud protistrana případ prohraje, za podmínek stanovených v článku 26 nařízení o nákladech soudního řízení (např. výdaje na odměnu právnímu zástupci, náklady na soudního vykonavatele (*agente de execução*) atd.).

2 Co je přesně právní pomoc?

Přístup k právu a soudům je stanoven [zákonem č. 34/2004 z 29. července 2004](#).

Podle ustanovení článku 6 zákona č. 34/2004 má právní ochrana dvě formy:

- i. právní poradenství a
- ii. právní pomoc.

Z toho vyplývá, že

- i. Podle ustanovení článků 14 a 15 zákona č. 34/2004 spočívá právní poradenství v technickém objasnění právních předpisů týkajících se konkrétní otázky nebo věci a směřjí ho poskytovat advokáti.
- ii. Podle článku 16 zákona 34/2004 existují tyto formy právní pomoci:
osvobození od soudních poplatků a dalších nákladů řízení,
jmenování právního zástupce (např. advokáta či právního poradce) a úhrada jeho odměn a dalších výdajů (např. cestovních nákladů),
úhrada odměn za obhájce ustanoveného soudem (např. advokáta v trestním řízení),
úhrada soudních poplatků a dalších nákladů řízení ve splátkách,
jmenování právního zástupce a úhrada jeho odměn a výdajů ve splátkách,
úhrada odměn a výdajů za obhájce ustanoveného soudem, ve splátkách,
přidělení soudního vykonavatele a úhrada odpovídajících poplatků (např. za doručení předvolání, opatření nezbytná k zajištění majetku a další vykonávací řízení).

3 Jaké jsou požadavky k tomu, aby mohla být přiznána právní pomoc?

Na základě článku 7 zákona č. 34/2004 mají na právní ochranu nárok následující kategorie osob, pokud mohou doložit, že se nacházejí ve finanční tísní:

- portugalští občané,
 - občané Evropské unie,
 - cizinci a osoby bez státní příslušnosti, kteří jsou držiteli platného průkazu o povolení k pobytu v členském státě Evropské unie,
 - cizinci bez platného průkazu o povolení k pobytu v členském státě Evropské unie, pokud by podle zákonů příslušných zemí byl pobyt povolen portugalským občanům ve stejné situaci,
 - neziskové organizace mají nárok pouze na právní ochranu v podobě právní pomoci.
- Poznámka: organizace založené za účelem dosažení zisku a jednočlenné společnosti s ručením omezeným na právní ochranu nárok nemají.

4 Je právní pomoc poskytována ve všech typech řízení?

Podle článku 17 zákona č. 34/2004 a článku 7 [ministrské prováděcí vyhlášky č. 46/2015 ze dne 23. února 2015](#) lze režim právní pomoci uplatnit:

- u všech soudů bez ohledu na typ řízení,
- u smírčích soudců (*juísgados de paz*),
- u systémů alternativního řešení sporů, jako je veřejná mediace (*mediação pública*), např. rodinná nebo pracovní mediace,
- u řízení vedených rejstříkovým úřadem,
- u soupisů majetku prováděných notářskými úřady,
- u přestupkových řízení.

Užitečné odkazy:

[Systém veřejné rodinné mediace \(portugalsky\)](#)

[Systém veřejné pracovní mediace \(portugalsky\)](#)

5 Existují v případě potřeby zvláštní postupy?

V naléhavých věcech, kdy o požadované právní pomoci nebylo do okamžiku splatnosti soudních poplatků a dalších nákladů řízení vydáno konečné rozhodnutí, musí žadatel předložit dokument dokládající, že požádal o právní pomoc, a postupovat následovně (viz čl. 29 odst. 5 zákona č. 34/2004). Není-li rozhodnutí příslušného útvaru sociálního zabezpečení dosud známo, je termín pro příslušnou platbu odložen, dokud nebude žadateli rozhodnutí sděleno.

Pokud již útvár sociálního zabezpečení rozhodl poskytnout právní pomoc formou úhrady ve splátkách, je termín pro úhradu první splátky 10 dnů od data, kdy bylo rozhodnutí žadateli sděleno, aniž je dotčeno pozdější vrácení vyplacených peněz v případě, že by bylo rozhodnutí odvoláno.

Pokud již útvár sociálního zabezpečení vydal zamítavé rozhodnutí, je termín pro úhradu 10 dnů od data, kdy bylo rozhodnutí žadateli sděleno, aniž je dotčeno pozdější vrácení vyplacených peněz v případě, že by bylo rozhodnutí odvoláno.

Pokud uplyne lhůta 30 dnů bez vydání rozhodnutí o žádosti o právní ochranu (právní poradenství nebo právní pomoc), má se za to, že žádost byla implicitně schválena, a příslušná strana se může na tento implicitní souhlas odvolávat u soudu nebo u portugalské advokátní komory, podle toho, která forma právní ochrany byla předmětem žádosti – viz článek 25 zákona č. 34/2004.

6 Kde mohu získat formulář žádosti o právní pomoc?

Formuláře potřebné k podání žádosti o právní ochranu formou právního poradenství nebo jinou formou právní pomoci, včetně formuláře žádosti o právní pomoc v jiném členském státě, jsou ke stažení na webových stránkách portugalského Ústavu sociálního zabezpečení [zde \(portugalsky\)](#).

7 Jaké dokumenty je třeba předložit spolu s formulářem žádosti o právní pomoc?

Seznam dokumentů, které je třeba k žádosti přiložit, najdete v publikaci „Praktický průvodce právní ochranou“ (*Guia Prático Protecção Jurídica*), kterou vydává portugalský Ústav sociálního zabezpečení (*Instituto da Segurança Social, I.P.*), a na stránce „Praktičtí průvodci“ (*Guias Práticos*) na webových stránkách ústavu pod následujícími odkazy:

[Internetové stránky sociálního zabezpečení \(portugalsky\)](#)

[Praktický průvodce](#)

8 Kde mám podat žádost o právní pomoc?

Žádost a přiložené dokumenty lze podat osobně nebo poštou, faxem či e-mailem u každého útvaru Ústavu sociálního zabezpečení, který jedná přímo s veřejností.

Seznam ústředních kanceláří sociálního zabezpečení pro každý okres a příslušné adresy, faxová čísla a e-mailové adresy najdete [zde \(portugalsky\)](#).

9 Jak zjistím, zda mám nárok na právní pomoc?

V rozhodnutí o poskytnutí právní pomoci musí být uvedeno, které formy právní pomoci byly schváleny. Za toto rozhodnutí nese odpovědnost vedoucí útvaru sociálního zabezpečení pro oblast, ve které má žadatel pobyt nebo bydliště. Pokud žadatel nemá místo pobytu v Portugalsku, vydává rozhodnutí vedoucí útvaru sociálního zabezpečení, u kterého byla žádost podána – viz články 20 a 29 zákona č. 34/2004.

Podle ustanovení článku 26 zákona č. 34/2004 je nutno rozhodnutí o schválení žádosti o právní pomoc žadatelům oznámit. Zpravidla se takovéto oznámení odesílá na adresu, kterou žadatel uvedl ve formuláři jako svou korespondenční.

10 Pokud mám nárok na právní pomoc, jak mám postupovat?

Je-li žadateli určen právní zástupce, bude žadateli oznámena adresa kanceláře dotyčného právního zástupce a bude uvědomen, že je jeho povinností plně s právním zástupcem spolupracovat pod hrozbou odnětí právní pomoci, pokud by tato spolupráce neprobíhala.

Aby mohla právní pomoc ve formě celkového nebo částečného osvobození od soudních poplatků a nákladů řízení nabýt účinku, musí žadatel ve lhůtě pro úhradu soudních poplatků předložit dokument dokládající, že takováto pomoc byla poskytnuta.

11 Pokud mám nárok na právní pomoc, kdo vybere mého právníka?

Právního zástupce určí portugalská advokátní komora, která poté žadatele uvědomí podle ustanovení článků 30 a 31 zákona č. 34/2004.

12 Jsou v rámci právní pomoci hrazeny veškeré náklady řízení?

Právní pomoc zahrnuje výdaje uvedené v článku 16 zákona č. 34/2004, což jsou tyto:

soudní poplatky a další náklady řízení,

úhrada odměn a náhrad právnímu zástupci,

úhrada odměn a náhrad soudem stanovenému právnímu zástupci,

úhrada soudních poplatků a dalších nákladů řízení ve splátkách,

úhrada odměn a náhrad právnímu zástupci ve splátkách,

úhrada odměn a náhrad soudem stanovenému právnímu zástupci ve splátkách,

úhrada odměn a náhrad soudního vykonavatele,

úhrada nákladů vyplývajících ze skutečnosti, že řízení je přeshraniční povahy, pokud má žadatel místo pobytu v jiném členském státě.

13 Pokud mám nárok pouze na omezenou právní pomoc, kdo ponese ostatní náklady?

Podle čl. 29 odst. 4) a 5) zákona č. 34/2004 veškeré zbývající náklady hradí žadatel. To platí, aniž by byly dotčeny náhrady žadateli za náklady stran, podle podmínek článku 26 nařízení o nákladech soudního řízení, pokud bude žadatel ve věci úspěšný.

14 Vztahuje se právní pomoc i na opravné prostředky?

Právní pomoc zůstává zachována i v případě odvolání a zahrnuje veškerá následná řízení spojená s věcí, pro kterou byla poskytnuta. Právní pomoc se rovněž vztahuje na hlavní soudní řízení, pokud je poskytnuta pro některé ze souvisejících řízení. Právní pomoc rovněž zůstává zachována pro vykonávací řízení vyplývající ze soudního rozhodnutí vyneseno v řízení, pro které byla právní pomoc poskytnuta – viz článek 18 zákona č. 34/2004.

15 Může být přiznaná právní pomoc odňata před ukončením řízení (nebo i po ukončení řízení)?

Právní pomoc lze až do konce řízení úplně či částečně odejmout v případech uvedených v článku 10 zákona č. 34/2004. Platí to pro případy, kdy žadatel nebo jeho rodinní příslušníci následně nabudou dostatečných finančních prostředků. V takovémto případě je povinností žadatele prohlásit, že se celkově či částečně obejde bez právní ochrany, jinak mu může být udělena příslušná pokuta.

16 Mohu napadnout nepřiznání právní pomoci?

Pokud útvár sociálního zabezpečení rozhodne žádost celkově či částečně zamítnout, musí o svém záměru žadatele uvědomit a dát mu 10 dnů na odpověď.

V odpovědi může žadatel předložit chybějící doklady nebo doklady na podporu svých tvrzení. Pokud žadatel neodpoví ve lhůtě 10 pracovních dnů, rozhodnutí se stává definitivním, přičemž žadateli se již žádné další oznámení neposílá – viz článek 37 zákona č. 34/2004, který odkazuje na portugalský zákon o správním řízení (*Código do Procedimento Administrativo*).

Žadatel může rozhodnutí vydané útvarem sociálního zabezpečení napadnout u soudu. V takovém případě musí žadatel ve lhůtě 15 dnů podat k útváru sociálního zabezpečení písemnou žádost, ve které rozhodnutí napadne. Útvár sociálního zabezpečení může rozhodnutí odvolat. Pokud rozhodnutí odvoláno nebude, musí útvár sociálního zabezpečení předat věc soudu – viz články 26 až 28 zákona č. 34/2004.

17 Má žádost o právní pomoc za následek pozastavení běhu promlčecí lhůty?

Ano, žádost o právní pomoc může vést k pozastavení běhu promlčecí lhůty.

Je-li podána žádost o právní pomoc ve formě ustanovení právního zástupce a je-li ke spisu přiložen příslušný doklad prokazující tuto žádost, přerušuje se běžící promlčecí lhůta pět dnů ode dne podání žádosti o právní ochranu (čl. 33 odst. 4 zákona č. 34/2004 ze dne 29. července 2004 a čl. 323 odst. 1 a 2 občanského zákoníku).

Viz některá soudní rozhodnutí týkající se tohoto tématu:

– **Odvolací soud v Lisabonu (*Tribunal da Relação de Lisboa*)**

[Processo 439/11.5TTLR.S.L1-4](#)

[Processo 7637/17.7T8LSB.L1-2](#)

– Nejvyšší soud (*Supremo Tribunal de Justiça*)

[Processo 31/14.3TTCBR.C3.S1](#)

Upozornění:

Informace obsažené v tomto informativním přehledu nejsou pro kontaktní místo Evropské soudní sítě pro občanské a obchodní věci, soudy ani jiné subjekty a orgány závazné. Je třeba řídit se platnými právními předpisy. Dané informace jsou pravidelně aktualizovány i s ohledem na vývoj judikatury.

Poslední aktualizace: 09/07/2024

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.